

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних
дисциплін

08-01-16М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Особливості розслідування
кримінальних правопорушень окремих категорій» для
здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність»
спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННППГН
Протокол № 10 від 02.06. 2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Особливості розслідування кримінальних правопорушень окремих категорій»** для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Слободенюк І. В., Войтович Є. М. – Рівне : НУВГП, 2026. – 41 с.

Укладачі: Слободенюк І. В., к.ю.н., доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін; Войтович Є. М., к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск: Гришко Вікторія Іванівна, к.пед.н., доцент, завідувач кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін.

**Керівник групи
забезпечення спеціальності**

к.ю.н. Рогозіннікова К. С.

© І. В. Слободенюк,
Є. М. Войтович, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Передмова	4
1. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	6
1.1. Опис освітньої компоненти	6
1.2. Тематика практичних занять	9
1.3. Критерії та шкала оцінювання	11
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	13
3. Самостійна робота	37
4. Індивідуальні науково-дослідні завдання	38
5. Рекомендована література	40

Передмова

Сучасний стан злочинності, поява нових способів вчинення кримінальних правопорушень, розвиток інформаційних технологій та удосконалення механізмів приховування злочинної діяльності зумовлюють необхідність поглибленого вивчення особливостей організації та проведення досудового розслідування. Від рівня професійної підготовки працівників правоохоронних органів значною мірою залежить ефективність виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, забезпечення прав і свобод людини та громадянина, а також реалізація принципу невідворотності кримінальної відповідальності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та здійснення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень. Особлива увага приділяється питанням застосування криміналістичних методик розслідування, використання спеціальних знань, сучасних інформаційних технологій, криміналістичної техніки, а також забезпечення законності та дотримання прав людини під час кримінального провадження.

Мега навчальної дисципліни полягає у формуванні в студентів поглиблених знань про методичні та тактичні засади розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, а також у розвитку практичних навичок їх розкриття в умовах складних сучасних викликів. Вивчення дисципліни спрямоване на підготовку магістрів до ефективної професійної діяльності, що передбачає здатність ідентифікувати та розв'язувати складні задачі у сфері правоохоронної діяльності відповідно до принципів законності та верховенства права.

Дисципліна покликана розвинути у студентів здатність аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення та кваліфіковано застосовувати норми матеріального й процесуального права у професійній діяльності. Опанування курсу забезпечує формування вмінь використовувати сучасні інформаційні технології та спеціальні методи системного аналізу для прийняття обґрунтованих рішень

під час розслідування, враховуючи необхідність захисту прав і свобод людини та інтересів держави.

Основними завданнями навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних основ методики розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень; формування навичок аналізу криміналістичної характеристики окремих видів кримінальних правопорушень та визначення напрямів їх розслідування; набуття вмінь планувати та організувати проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій; оволодіння навичками застосування норм матеріального та процесуального права під час здійснення досудового розслідування; формування здатності аналізувати причини та умови вчинення кримінальних правопорушень і визначати шляхи їх усунення; набуття практичних навичок використання сучасних інформаційних технологій, інформаційно-пошукових систем, баз даних, спеціальних технічних засобів та криміналістичної техніки у процесі розслідування; формування навичок взаємодії з правоохоронними органами, органами державної влади, місцевого самоврядування та іншими суб'єктами забезпечення правопорядку; набуття вмінь здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність, готувати процесуальні документи, аналітичні матеріали, висновки та рекомендації; формування здатності приймати обґрунтовані рішення в типових та нестандартних ситуаціях, що виникають під час розслідування кримінальних правопорушень; вироблення навичок запобігання кримінальним правопорушенням, протидії корупційним проявам та забезпечення дотримання прав і свобод людини у правоохоронній діяльності.

1. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис освітньої компоненти

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності спеціальності:

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

СК6. Здатність керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

СК12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативнотехнічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

СК17. Здатність використовувати основні способи забезпечення законності і дисципліни в діяльності правоохоронних органів; попереджувати, запобігати та виявляти корупційні прояви.

Результати навчання:

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН7. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН9. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.

РН10. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування

та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

РН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичні роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

РН18. Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку.

РН21. Запобігати виникненню корупційних діянь, протидіяти проявам корупції і усувати наслідки правопорушень, пов'язаних з корупцією.

РН24. Забезпечувати безпеку через застосування норм міжнародного права.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин д.ф./з.ф.	Оцінка, балів
Модуль 1		12/6	50
1.	Тема 1. Теоретичні основи методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень	2/1	5
2.	Тема 2. Розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля	2/1	5
3.	Тема 3. Розслідування вбивств	2/1	5
4.	Тема 4. Розслідування крадіжок. Тема 5. Розслідування грабежів та розбоїв	2/1	5
5.	Тема 6. Розслідування вимагання	2/1	5
6.	Тема 7. Розслідування шахрайства	2/1	5
Модульний контроль 1			20
Модуль 2		12/6	50
7.	Тема 8. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	2/1	5
8.	Тема 9. Розслідування хуліганства	2/0	5
9.	Тема 10. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	2/1	5
10.	Тема 11. Розслідування порушень правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів	2/1	5
11.	Тема 12. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми	2/1	5
12.	Тема 13. Розслідування	2/2	5

	кримінальних правопорушень у сфері використання інформаційних технологій (кіберзлочинів). Тема 14. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності		
	Модульний контроль 2		20
	Всього:	24/12	100

Підготовка до практичного заняття повинна включати:

1. Опрацювання лекційного матеріалу за темою заняття.
2. Опрацювання нормативних актів та юридичної практики за темою заняття.
3. Опрацювання методичних, наукових та літературних джерел за темою заняття.
4. Підготовка завдань в рамках самостійної роботи студентів за темою заняття.

Поточний контроль знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Особливості розслідування кримінальних правопорушень окремих категорій» проводиться у формах:

- усної відповіді (студент відповідає на питання викладача в усній формі);
- письмової відповіді (студент виконує завдання або пише відповіді на питання письмово);
- підготовки рефератів, доповіді з презентацією;
- роботи в групах, дискусій;
- розв'язування ситуативних задач;
- аналізу кейсів, судової практики.

Для отримання додаткових балів студент, за узгодженням з викладачем, може виконувати додаткові завдання наукового характеру (написання наукових тез, підготовка доповіді на конференції, написання наукової статті тощо).

1.3. Критерії та шкала оцінювання

Основні критерії, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені силабусом;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;
- своєчасність виконання;
- дотримання вимог до оформлення.

Критерії оцінювання практичних завдань
(у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

*у разі колективного виконання завдань передбачається розподіл балів між виконавцями.

Критерії оцінювання ситуаційних вправ та інших завдань творчого характеру

(% від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало, порушені терміни виконання;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки,

судження здобувача вищої освіти недостатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог до термінів та оформлення;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

*у разі колективного виконання завдань передбачається розподіл балів між виконавцями.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1

Тема 1. Теоретичні основи методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень

План заняття

1. Поняття, предмет та завдання криміналістичної методики.
2. Структура та принципи побудови окремих криміналістичних методик.
3. Криміналістична характеристика правопорушень як основа для висування слідчих версій.
4. Класифікація категорій кримінальних правопорушень у контексті методики розслідування.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність криміналістичної методики як розділу криміналістики та визначте її місце у системі криміналістичних знань.
2. Які завдання вирішує криміналістична методика на сучасному етапі розвитку правоохоронної діяльності?
3. Які фактори впливають на формування та вдосконалення окремих криміналістичних методик?
4. Яке значення мають типові слідчі ситуації у структурі окремої криміналістичної методики?
5. Проаналізуйте принципи побудови окремих криміналістичних методик та обґрунтуйте їх практичне значення.
6. Визначте сутність криміналістичної характеристики кримінального правопорушення та розкрийте її основні елементи.
7. Проаналізуйте вплив способу вчинення кримінального правопорушення на формування методики його розслідування.

Завдання до теми:

1. Проаналізуйте одну з відомих криміналістичних методик розслідування (за вибором). Визначте її сильні сторони та

недоліки. Запропонуйте напрями її удосконалення з урахуванням сучасних інформаційних технологій.

2. Визначте, які елементи криміналістичної характеристики можна встановити на підставі таких даних:

- спосіб проникнення до приміщення;
- сліди взуття;
- записи камер відеоспостереження;
- спосіб приховування слідів злочину.

Поясніть, які слідчі версії можуть бути побудовані на основі цієї інформації.

3. Підготуйте аргументовану позицію щодо твердження:

«У сучасних умовах розвитку цифрових технологій традиційні криміналістичні методики частково втратили свою ефективність та потребують концептуального перегляду».

Наведіть не менше п'яти аргументів «за» або «проти».

Література: Основна – 1, 2, 3, 7. Допоміжна – 12, 13.

Тема 2. Розслідування кримінальних правопорушень проти довілля

План заняття

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти довілля.

2. Типові слідчі ситуації, версії та організація розслідування кримінальних правопорушень проти довілля.

3. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень проти довілля.

4. Використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень проти довілля.

5. Судові експертизи у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень проти довілля.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень проти довкілля та визначте її основні елементи.

2. Які способи вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля найчастіше зустрічаються у слідчій практиці та яке їх криміналістичне значення?

3. Які типові слідчі ситуації виникають на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

4. У чому полягають особливості організації досудового розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

5. У чому полягають особливості встановлення причинного зв'язку між діями правопорушника та заподіяною шкодою довкіллю?

6. Охарактеризуйте види судових експертиз, що найчастіше призначаються у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень проти довкілля.

Завдання до теми:

1. Визначте, яких спеціалістів доцільно залучити до розслідування:

- а) незаконного видобування бурштину;
- б) забруднення атмосферного повітря;
- в) знищення об'єктів природно-заповідного фонду;
- г) незаконного поводження з небезпечними відходами.

2. Підготуйте юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею 248 Кримінального кодексу України (Незаконне полювання). Визначте елементи цього складу та обставини, що можуть вплинути на кваліфікацію діяння.

3. Опрацюйте Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» від 10 грудня 2004 року № 17. Проаналізуйте ключові положення постанови та охарактеризуйте їх значення для правильної кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень проти довкілля, а також для практики їх розслідування та судового розгляду.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 9. Допоміжна – 11, 13, 16.

Тема 3. Розслідування вбивств

План заняття

1. Теоретичні засади та криміналістична характеристика вбивств.
2. Початковий етап досудового розслідування вбивств: типові слідчі ситуації та алгоритми дій.
3. Особливості організації та здійснення подальшого розслідування вбивств.
4. Специфіка розслідування окремих видів вбивств та використання спеціальних знань у процесі доказування.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття та криміналістичну характеристику вбивств, визначте її основні елементи та їх значення для організації розслідування.
2. Охарактеризуйте способи вчинення, приховування та інсценування вбивств і поясніть їх вплив на формування слідчих версій.
3. Які типові слідчі ситуації виникають на початковому етапі розслідування вбивств та які алгоритми дій слідчого є найбільш ефективними для їх вирішення?
4. Розкрийте особливості проведення огляду місця події та огляду трупа під час розслідування вбивств.
5. Які обставини підлягають встановленню та доказуванню у кримінальних провадженнях щодо умисних вбивств?
6. Які види судових експертиз найчастіше призначаються у кримінальних провадженнях щодо вбивств та яке їх доказове значення?

Завдання до теми:

1. Підготуйте аналітичний висновок на тему «Роль сучасних інформаційних технологій та кримінального аналізу в розслідуванні умисних вбивств».
2. У власному будинку виявлено тіло підприємця з ознаками насильницької смерті. Сейф відкритий, частина цінностей відсутня. Водночас сусіди повідомляють про тривалий конфлікт потерпілого з бізнес-партнером.

Необхідно:

- визначити типову слідчу ситуацію;
- висунути слідчі версії;
- скласти план розслідування на перші 72 години;
- визначити необхідні експертизи;
- запропонувати комплекс негласних слідчих (розшукових)

дій.

3. Розв'яжіть задачу:

Олександр Петрович, 60-річний пенсіонер, проживав у селі Зелене разом із сином Іваном та дружиною Марією. Іван, 35-річний чоловік, з 2015 року не мав офіційної роботи, зловживав алкоголем і часто влаштовував конфлікти з батьками, застосовуючи фізичну силу та виганяючи їх з дому.

15 березня 2023 року, близько 19:00, Іван повернувся додому в стані алкогольного сп'яніння та розпочав сварку з батьком, ображаючи його нецензурною лайкою. Під час конфлікту він вдарив Олександра кулаком в обличчя, спричинивши рану над правою бровою та синець під оком.

Після цього Іван пішов до літньої кухні. Олександр, через постійні знущання сина, взяв кухонний ніж і пішов за ним. У приміщенні літньої кухні він наніс Івану два удари ножем у грудну клітку та поріз в ділянці лівого вуха. Від отриманих поранень Іван помер на місці події.

Судово-медична експертиза встановила, що смерть настала внаслідок колото-різаних ран грудної клітки, які призвели до масивної крововтрати. Олександр визнав свою вину, пояснивши, що діяв спонтанно і вчинив це у зв'язку з систематичним насильством та знущанням з боку сина.

Запитання для аналізу:

1) Як слід кваліфікувати дії Олександра відповідно до Кримінального кодексу України?

2) Які обставини можуть бути враховані судом при призначенні покарання в цьому випадку?

3) Чи може стан сильного душевного хвилювання бути підставою для пом'якшення покарання?

4) Які докази необхідні для підтвердження перебування особи в стані сильного душевного хвилювання під час вчинення злочину?

Література: Основна – 1, 2, 3, 4, 5, 8. Допоміжна – 13, 16.

Тема 4. Розслідування крадіжок

План заняття

1. Криміналістична характеристика крадіжок.
2. Типові слідчі ситуації та слідчі версії під час розслідування крадіжок.
3. Особливості досудового розслідування крадіжок.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття та основні елементи криміналістичної характеристики крадіжок.
2. Яке значення для розслідування мають відомості про спосіб підготовки, вчинення та приховування крадіжки?
3. Які відомості про особу правопорушника можуть бути отримані на підставі аналізу способу вчинення крадіжки та залишених слідів?
4. Які загальні та окремі слідчі версії можуть бути висунуті під час розслідування крадіжок?
5. Які судові експертизи найчастіше призначаються у кримінальних провадженнях щодо крадіжок та які питання ставляться перед експертами?

Завдання до теми:

1. Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакуванням купленого покупцем товару Руслан взяв із прилавка костюм вартістю 2500 гривень і швидко вийшов. Наступного дня, у цьому ж магазині, таким же способом Руслан взяв дві пари чоловічого взуття вартістю 3000 гривень, але цього разу продавець помітила усе та схопила його за руку, але той вирвався і вибіг з магазину разом із взуттям.

Кваліфікуйте дії Руслана.

2. У квітні 2025 року близько 23:30 до поліції звернувся власник магазину електроніки із повідомленням про крадіжку. Під час огляду місця події встановлено, що невідомі особи проникли до приміщення шляхом пошкодження вікна та викрали

мобільні телефони, ноутбуки та грошові кошти із каси на загальну суму понад 250 000 грн.

Камери відеоспостереження зафіксували двох осіб, які безпосередньо проникли до магазину та винесли майно. Неподалік місця події працівники поліції зупинили автомобіль, у якому перебував громадянин К. У ході розслідування встановлено, що К. привіз співучасників до магазину, знав про їх намір вчинити крадіжку, погодився чекати їх неподалік місця події та після вчинення кримінального правопорушення допоміг перевезти викрадене майно до іншого населеного пункту. Частину коштів, отриманих від реалізації викраденого майна, він залишив собі.

Запитання:

- 1) Визначте кримінально-правову кваліфікацію дій усіх учасників події.
- 2) Яку роль виконував громадянин К. у механізмі вчинення кримінального правопорушення?
- 3) Які обставини підлягають доказуванню у цьому кримінальному провадженні?
- 4) Які першочергові слідчі (розшукові) дії необхідно провести для встановлення всіх обставин події?
- 5) Які слідчі версії можуть бути висунуті на початковому етапі розслідування?
- 6) Які судові експертизи доцільно призначити у цьому кримінальному провадженні?

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 6. Допоміжна – 13, 16.

Тема 5. Розслідування грабежів та розбоїв

План заняття

1. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв.
2. Способи вчинення грабежів і розбоїв, особа правопорушника та типова слідова картина.
3. Типові слідчі ситуації, слідчі версії та обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування грабежів та розбоїв.

4. Організація початкового етапу досудового розслідування грабежів та розбоїв.

5. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій та використання спеціальних знань під час розслідування грабежів та розбоїв.

Питання для самоконтролю:

1. Які способи вчинення грабежів та розбоїв найчастіше зустрічаються у слідчій практиці та яке їх криміналістичне значення?

2. Охарактеризуйте особу правопорушника та потерпілого як елементи криміналістичної характеристики грабежів і розбоїв.

3. Які типові сліди залишаються під час вчинення грабежів та розбоїв і яке значення вони мають для встановлення особи правопорушника?

4. Які обставини підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо грабежів та розбоїв?

5. У чому полягають особливості допиту потерпілих, свідків та підозрюваних у справах про грабежі та розбої?

Завдання до теми:

1. Порівняйте криміналістичну характеристику грабежу та розбою.

Критерій	Грабіж	Розбій
Спосіб вчинення		
Типові сліди		
Типові версії		
Особливості доказування		

2. У липні 2025 року до поліції звернувся громадянин із повідомленням про напад невідомої особи біля банкомата. Правопорушник застосував фізичне насильство, заволодів грошовими коштами та мобільним телефоном потерпілого, після чого втік.

Необхідно:

1) визначити типову слідчу ситуацію;

- 2) сформулювати загальні та окремі слідчі версії;
- 3) визначити обставини, що підлягають доказуванню;
- 4) запропонувати комплекс першочергових слідчих (розшукових) дій.

3. Проаналізуйте проблемні питання доказування у кримінальних провадженнях щодо грабежів та розбоїв та запропонуйте шляхи їх вирішення.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 6, 9. Допоміжна – 13, 16.

Тема 6. Розслідування вимагання

План заняття

1. Криміналістична характеристика вимагання.
2. Способи вчинення вимагання, предмет кримінально-протиправного посягання та особа правопорушника.
3. Типові слідчі ситуації, слідчі версії та обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування вимагання.
4. Організація та особливості досудового розслідування вимагання.
5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій та використання спеціальних знань під час розслідування вимагання.

Питання для самоконтролю:

1. Які способи вчинення вимагання найчастіше зустрічаються у сучасній слідчій практиці та яке їх криміналістичне значення?
2. Які особливості особи правопорушника характерні для кримінальних правопорушень, пов'язаних із вимаганням?
3. Визначте типові слідчі ситуації, що виникають на початковому етапі розслідування вимагання.
4. Які загальні та окремі слідчі версії можуть бути висунуті під час розслідування вимагання?
5. Які обставини підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо вимагання?

6. Які судові експертизи найчастіше призначаються у кримінальних провадженнях щодо вимагання та яке їх доказове значення?

Завдання до теми:

1. У травні 2025 року до поліції звернувся підприємець із заявою про те, що невідомі особи систематично вимагають від нього 10 000 доларів США за «безперешкодне ведення бізнесу». Погрози надходять через месенджери та телефонні дзвінки.

Необхідно:

- 1) визначити типову слідчу ситуацію;
- 2) сформулювати загальні та окремі слідчі версії;
- 3) визначити обставини, що підлягають доказуванню;
- 4) запропонувати комплекс першочергових слідчих (розшукових) дій.

2. Робота в групах. Підготуйте міні-дебати на тему «Який спосіб документування вимагання є найбільш ефективним: проведення контролю за вчиненням злочину чи використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій?». Учасники повинні навести переваги та недоліки кожного підходу.

3. Проаналізуйте судову практику щодо вимагання та підготуйте виступ на тему «Типові помилки органів досудового слідства під час документування та доказування фактів вимагання».

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 9. Допоміжна – 13, 16.

Тема 7. Розслідування шахрайства

План заняття

1. Криміналістична характеристика шахрайства.
2. Типові слідчі ситуації, слідчі версії та організація розслідування шахрайства.
3. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування шахрайства.
4. Використання спеціальних знань та судових експертиз під час розслідування шахрайства.
5. Особливості розслідування окремих видів шахрайства.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття та основні елементи криміналістичної характеристики шахрайства.
2. Які способи вчинення шахрайства найбільш поширені в сучасних умовах та яке їх значення для побудови слідчих версій?
3. Охарактеризуйте особу правопорушника та потерпілого як елементи криміналістичної характеристики шахрайства.
4. Які типові слідчі ситуації виникають на початковому етапі розслідування шахрайства?
5. Які загальні та окремі слідчі версії можуть бути висунуті під час розслідування шахрайства?
6. Які обставини підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо шахрайства?
7. Охарактеризуйте особливості організації початкового етапу досудового розслідування шахрайства.

Завдання до теми:

1. Складіть план розслідування шахрайства, пов'язаного із заволодінням коштами через фіктивний інтернет-магазин.

Обставини, що підлягають встановленню	Джерела доказів	Слідчі (розшукові) дії	Очікуваний результат

2. Розподіліться на групи та розробіть модель розслідування одного з видів шахрайства:

- шахрайство з нерухомістю;
- шахрайство у сфері електронної комерції;
- кредитне шахрайство;
- страхове шахрайство.

За результатами роботи представте криміналістичну характеристику; типові слідчі ситуації; перелік необхідних доказів; комплекс слідчих дій.

3. Проведіть дискусію на тему «Чи повинна необережність потерпілого впливати на оцінку обставин кримінального провадження про шахрайство?» Одна група студентів обгрунтовує позицію про суттєве значення поведінки

потерпілого, інша — доводить, що відповідальність повністю покладається на правопорушника. За результатами підготуйте спільний висновок.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 9. Допоміжна – 13, 16.

Модуль 2

Тема 8. Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

План заняття

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

2. Типові слідчі ситуації, версії та обставини, що підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії.

3. Організація початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

4. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

5. Використання спеціальних знань і судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи та охарактеризуйте її основні елементи.

2. Яке значення для розслідування має поведінка потерпілої особи до, під час та після вчинення кримінального правопорушення?

3. У чому полягають особливості проведення огляду місця події у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи?

4. Які міжнародні стандарти захисту прав потерпілих від сексуального насильства імплементовані в національне законодавство України та як вони реалізуються під час досудового розслідування?

5. Які способи вчинення кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи є найбільш поширеними та яке їх криміналістичне значення?

6. Яку роль відіграють записи камер відеоспостереження, електронне листування та інші цифрові докази у встановленні обставин кримінального правопорушення та доказуванні вини особи?

7. Які процесуальні та криміналістичні заходи застосовуються для забезпечення прав, законних інтересів і безпеки потерпілих під час досудового розслідування?

8. Які сучасні тенденції розвитку кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи впливають на вдосконалення методики їх розслідування?

9. Обґрунтуйте перспективні напрями вдосконалення методики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи в умовах розвитку цифрових технологій та міжнародного співробітництва.

Завдання до теми:

1. Дослідіть особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, передбачених ст. 152 (зґвалтування) та ст. 156 (розбещення неповнолітніх), у випадках вчинення діяння щодо неповнолітніх осіб. Визначте проблеми відмежування цих складів та типові помилки у практиці.

2. На основі аналізу положень Кримінального кодексу України порівняйте склади кримінальних правопорушень, передбачених ст. 156 (розбещення неповнолітніх) та ст. 156-1 (домагання дитини для сексуальних цілей). Визначте особливості

об'єктивної та суб'єктивної сторони цих діянь, а також проблемні питання їх кваліфікації.

Література: Основна – 1, 2, 3, 4, 5, 8. Допоміжна – 13, 16.

Тема 9. Розслідування хуліганства

План заняття

1. Криміналістична характеристика хуліганства та її значення для розслідування.
2. Способи вчинення хуліганства, особливості слідової картини та характеристика особи правопорушника.
3. Типові слідчі ситуації, версії та обставини, що підлягають встановленню під час розслідування хуліганства.
4. Організація та тактика проведення першочергових слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо хуліганства.
5. Використання спеціальних знань, судових експертиз і технічних засобів під час розслідування хуліганства.

Питання для самоконтролю:

1. Які юридично значущі ознаки дозволяють відмежувати хуліганство від побутового конфлікту або звичайної бійки?
2. Яке значення має встановлення мотиву під час кваліфікації хуліганських дій?
3. Яким чином поведінка групи осіб впливає на кваліфікацію та обсяг доказування у справах про хуліганство?
4. Які проблеми найчастіше виникають під час встановлення ролі кожного учасника групового хуліганства?
5. Розкрийте значення використання відеозаписів і цифрових доказів під час розслідування хуліганства.
6. Охарактеризуйте особу правопорушника, який вчиняє хуліганські дії, та визначте її типові риси.

Завдання до теми:

1. Заповніть таблицю, порівнявши хуліганство та суміжні кримінальні правопорушення (побої, тілесні ушкодження, опір працівникові правоохоронного органу):

Ознака	Хуліганство	Побої / тілесні ушкодження	Опір працівникові поліції
Об'єкт посягання			
Мотив			
Спосіб вчинення			
Місце вчинення			
Основна ознака відмежування			

2. Група молодиків у стані алкогольного сп'яніння вночі на центральній площі міста почала безпричинно зачіпати перехожих, висловлюватися нецензурною лайкою, розбила вітрину магазину та спричинила тілесні ушкодження одному з громадян, який зробив їм зауваження.

Дайте кримінально-правову та криміналістичну оцінку ситуації. Визначте, чи є підстави для кваліфікації дій як хуліганство, та окресліть основні версії слідства.

3. Проаналізуйте особливості організації початкового етапу розслідування хуліганства. Визначте, які слідчі (розшукові) дії є першочерговими, які докази необхідно отримати в першу чергу та як забезпечується фіксація обстановки місця події.

Література: Основна – 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна – 13, 16.

Тема 10. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

План заняття

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.
2. Способи вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, та особливості слідоутворення.
3. Типові слідчі ситуації, слідчі версії та обставини, що підлягають доказуванню.
4. Організація та особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії.
5. Використання спеціальних знань, негласних слідчих (розшукових) дій та судових експертиз під час розслідування.

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміється під криміналістичною характеристикою кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів?
2. Які елементи входять до структури криміналістичної характеристики цієї категорії кримінальних правопорушень?
3. Які предмети є об'єктами незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів?
4. Які найбільш поширені способи вчинення кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотиків?
5. Які типові сліди залишаються під час вчинення кримінальних правопорушень цієї категорії?
6. Які першочергові слідчі (розшукові) дії проводяться після виявлення факту незаконного обігу наркотиків?
7. Які види судових експертиз призначаються під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із наркотичними засобами?

Завдання до теми:

1. Правоохоронні органи відкрили особу, яка в домашніх умовах самостійно виготовляла наркотичні засоби для особистого використання. Для цього вона застосовувала спеціальне обладнання та матеріали, замовлені через Інтернет. Під час проведення санкціонованого обшуку в помешканні було вилучено запас наркотичних речовин у кількості, що за висновком експерта значно перевищує обсяг, необхідний для особистого споживання. У процесі досудового розслідування також з'ясувалося, що ця особа неодноразово передавала частину виготовлених наркотичних засобів своєму неповнолітньому сусідові. Натомість останній допомагав їй виконувати технічні операції, пов'язані з процесом виготовлення наркотиків.

Завдання: дайте кримінально-правову оцінку діям особи та визначте можливу кваліфікацію її дій відповідно до чинного законодавства України.

2. Під час проведення оперативних заходів працівники поліції отримали інформацію про те, що громадянин орендує гаражне приміщення, у якому незаконно вирощує рослини конопель. Під час санкціонованого обшуку в гаражі було виявлено спеціально обладнану систему освітлення, вентиляції та зрошення, а також значну кількість рослин, що містять наркотичні речовини. Крім того, правоохоронці вилучили висушену речовину рослинного походження, розфасовану в окремі пакети, електронні ваги та записи із зазначенням сум грошових коштів і контактів різних осіб. У ході досудового розслідування встановлено, що затриманий систематично передавав частину вирощеної продукції знайомим за грошову винагороду. Одним із покупців виявився студент, який не досяг вісімнадцятирічного віку.

Завдання: Проаналізуйте обставини справи та визначте, чи містять дії особи ознаки кримінальних правопорушень. Вкажіть відповідні статті Кримінального кодексу України та наведіть обґрунтування.

Література: Основна – 1, 2, 3, 4, 5. Допоміжна – 13, 15, 16.

Тема 11. Розслідування порушень правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів

План заняття

1. Механізм дорожньо-транспортної пригоди та криміналістична характеристика порушень правил безпеки дорожнього руху.
2. Дорожня обстановка, способи порушення правил дорожнього руху та типова слідова картина ДТП.
3. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування дорожньо-транспортних пригод.
4. Особливості проведення огляду місця ДТП, допиту учасників події та слідчого експерименту.
5. Судово-експертне забезпечення розслідування дорожньо-транспортних пригод.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику порушень правил безпеки дорожнього руху та визначте її значення для розслідування.
2. Проаналізуйте механізм дорожньо-транспортної пригоди як криміналістичну категорію.
3. Охарактеризуйте типові способи порушення правил дорожнього руху, що призводять до ДТП.
4. У яких випадках та з якою метою проводиться слідчий експеримент у справах про ДТП?
5. Які завдання вирішує автотехнічна експертиза?
6. Які проблеми виникають при встановленні причинно-наслідкового зв'язку у справах про ДТП?
7. Юридичні та криміналістичні особливості аналізу дорожньої обстановки під час розслідування ДТП.
8. Організація та тактика проведення огляду місця дорожньо-транспортної пригоди і фіксація її обстановки.

Завдання до теми:

1. Розв'яжіть задачу:
Під час виконання рейсу машиніст пасажирського поїзда отримав інформацію про несправність системи гальмування

одного з вагонів. Незважаючи на це, він не зменшив швидкість руху та не зупинив поїзд для перевірки технічного стану складу. У результаті на повороті колії вагон зійшов із рейок, що спричинило травмування пасажирів і значні затримки руху по залізничній магістралі.

Чи є дії машиніста кримінальним правопорушенням? Визначте можливу правову кваліфікацію.

2. Водій автобуса міжміського сполучення під час руху у темну пору доби перевищив дозволена швидкість та відволікся на мобільний телефон. Через це він не помітив дорожні роботи та тимчасову зміну траскторії руху, внаслідок чого автобус зіткнувся з дорожньою технікою. У результаті ДТП було пошкоджено інфраструктуру дороги, зупинено рух транспорту на декілька годин та завдано значних матеріальних збитків.

Дайте кримінально-правову оцінку діям водія. Визначте, чи є підстави для притягнення до кримінальної відповідальності та за якою статтею КК України.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 8. Допоміжна – 13, 16.

Тема 12. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми

План заняття

1. Неповнолітній як спеціальний суб'єкт кримінального провадження.
2. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, учинених неповнолітніми.
3. Типові моделі протиправної поведінки та джерела доказової інформації.
4. Особливості комунікації та проведення процесуальних дій за участю неповнолітніх.
5. Ювенальні стандарти, спеціальні знання та міжвідомча взаємодія під час розслідування.

Питання для самоконтролю:

1. Які правові та процесуальні особливості визначають неповнолітнього як спеціального суб'єкта кримінального провадження?

2. Які типові форми групової злочинної поведінки неповнолітніх найчастіше зустрічаються на практиці?

3. Які особливості встановлення ролі кожного учасника групового кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітніми?

4. Які вимоги ставляться до комунікації слідчого з неповнолітнім під час досудового розслідування?

5. Які міжнародні та національні ювенальні стандарти застосовуються під час розслідування таких кримінальних правопорушень?

6. Які тактичні помилки найчастіше допускаються під час проведення допиту неповнолітніх і як вони впливають на достовірність отриманих показань?

7. Яким чином соціальне середовище неповнолітнього (сім'я, навчальний заклад, коло спілкування) впливає на формування кримінальної поведінки та як це враховується у розслідуванні?

Завдання до теми:

1. Охарактеризуйте неповнолітнього як спеціального суб'єкта кримінального провадження. Визначте, які процесуальні гарантії та обмеження встановлені законодавством України для участі неповнолітніх у кримінальному процесі, та поясніть їх значення для забезпечення прав дитини.

2. Група неповнолітніх віком 14–16 років вчинила крадіжку з магазину. Частина з них заперечує свою участь, інші вказують на різну роль кожного учасника. Один із підлітків перебуває під сильним впливом старшого товариша.

Проаналізуйте ситуацію та визначте типові слідчі версії, які слід висунути. Окресліть можливі джерела доказової інформації та особливості встановлення ролі кожного учасника.

3. Проаналізуйте особливості проведення допиту неповнолітнього свідка або підозрюваного. Визначте основні тактичні прийоми, які слід використовувати, та помилки, яких

необхідно уникати. Окремо поясніть роль психолога та законного представника під час проведення цієї слідчої дії.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 9. Допоміжна – 13, 16.

Тема 13. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання інформаційних технологій (кіберзлочинів)

План заняття

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання інформаційних технологій.
2. Цифрові сліди як джерело доказової інформації у кримінальних провадженнях щодо кіберзлочинів.
3. Типові способи несанкціонованого втручання в роботу інформаційних систем, комп'ютерного шахрайства та поширення шкідливого програмного забезпечення.
4. Особливості організації досудового розслідування та міжнародного співробітництва під час розслідування кіберзлочинів.
5. Комп'ютерно-технічні експертизи та використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень у кіберпросторі.

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості механізму вчинення кіберзлочинів у порівнянні з традиційними кримінальними правопорушеннями та як це впливає на методику розслідування?
2. Яким чином принципи анонімності та транскордонності кіберпростору ускладнюють встановлення особи правопорушника?
3. Які типові помилки допускаються під час фіксації та збереження цифрових доказів і як вони впливають на їх допустимість у суді?
4. Які сучасні технології та інструменти застосовуються для виявлення та аналізу цифрових слідів у розслідуванні кіберзлочинів?

5. У чому полягає юридичне значення поняття «електронні (цифрові) докази» та які вимоги до їх процесуальної допустимості?

6. Які правові підстави та межі доступу до комп'ютерних даних під час досудового розслідування кіберзлочинів?

Завдання до теми:

1. Працівники банку повідомили про несанкціоноване списання коштів з рахунків клієнтів. З'ясовано, що клієнти переходили за фішинговими посиланнями, після чого їхні облікові дані були викрадені. Зловмисники діяли через іноземні сервери, використовуючи анонімні VPN-сервіси та криптогаманці для отримання коштів. У ході розслідування встановлено, що частина серверів розташована за межами України, а доступ до логів обмежений через політику приватності провайдерів.

Визначте можливу правову кваліфікацію дій невстановлених осіб. Окресліть основні слідчі версії та складнощі отримання цифрових доказів у цій ситуації.

2. Проаналізуйте особливості використання цифрових слідів у розслідуванні кіберзлочинів. Визначте, які види електронних доказів мають найбільше значення, та поясніть, як забезпечується їх належна фіксація, збереження та процесуальна допустимість.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 8. Допоміжна – 10, 13, 16.

Тема 14. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності

План заняття

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності.

2. Типові способи зловживання владою, одержання неправомірної вигоди та службового підроблення. Типові слідчі ситуації, версії та обставини, що підлягають доказуванню.

3. Особливості організації та проведення досудового

розслідування.

4. Використання спеціальних знань і судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Обґрунтуйте, у чому полягає криміналістична характеристика злочинів у сфері службової діяльності та яке її значення для розслідування.

2. Проаналізуйте, яким чином службове становище особи впливає на спосіб вчинення кримінального правопорушення.

3. Обґрунтуйте типові способи зловживання владою або службовим становищем та поясніть, як вони маскуються у службовій документації.

4. Визначте обставини, що підлягають доказуванню у справах про кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності, та обґрунтуйте їх значення.

5. Які ознаки дозволяють відмежувати одержання неправомірної вигоди від суміжних складів кримінальних правопорушень?

6. Які основні елементи складають криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності?

Завдання до теми:

1. Посадова особа органу місцевого самоврядування прийняла рішення про надання дозволу на будівництво приватної компанії поза чергою. У подальшому встановлено, що за це вона отримала грошову винагороду через посередника. Документи щодо видачі дозволу містять ознаки внесення неправдивих відомостей про дату та підстави прийняття рішення.

Дайте кримінально-правову та криміналістичну оцінку ситуації. Визначте можливу кваліфікацію дій посадової особи та інших учасників.

2. Заповніть таблицю:

Ознака	Зловживання владою або службовим становищем	Одержання неправомірної вигоди	Службове підроблення
Об'єкт посягання			
Спосіб вчинення			
Предмет злочину			
Типові сліди			
Основні докази			

3. Проаналізуйте особливості доказування у кримінальних провадженнях щодо службових кримінальних правопорушень. Визначте, які види доказів є ключовими, яку роль відіграють документи та експертизи, а також які труднощі найчастіше виникають під час розслідування.

Література: Основна – 2, 3, 4, 5, 8. Допоміжна – 13, 14, 16.

3. Самостійна робота

Самостійна підготовка здобувачів вищої освіти у межах вивчення навчальної дисципліни *«Особливості розслідування кримінальних правопорушень окремих категорій»* є важливим елементом формування професійної компетентності майбутніх фахівців спеціальності К9 *«Правоохоронна діяльність»*. Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами освіти матеріалу з навчальної дисципліни *«Особливості розслідування кримінальних правопорушень окремих категорій»* та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних занять;
- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення доповідей, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності здобувачів освіти в межах сесійного періоду.

4. Індивідуальні науково-дослідні завдання

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота здобувачів освіти. Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни *«Особливості розслідування кримінальних правопорушень окремих категорій»* може включати:

- написання наукових статей, тез наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквіумах тощо;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального семестру і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

Теми для виконання завдань наукового характеру:

1. Сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.
2. Проблеми використання спеціальних знань та судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля.
3. Особливості формування та перевірки слідчих версій під час розслідування умисних вбивств.
4. Використання цифрових технологій та відеоаналітики у розслідуванні крадіжок.
5. Тактика проведення першочергових слідчих (розшукових) дій під час розслідування грабежів та розбоїв.
6. Негласні слідчі (розшукові) дії як засіб документування вимагання: проблеми теорії та практики.
7. Особливості доказування у кримінальних провадженнях щодо шахрайств, вчинених з використанням мережі Інтернет.
8. Міжнародні стандарти захисту потерпілих під час розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
9. Проблемні аспекти розслідування хуліганства в умовах використання сучасних технічних засобів фіксації інформації.
10. Особливості використання негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.
11. Судово-експертне забезпечення розслідування дорожньо-транспортних пригод: сучасний стан та перспективи розвитку.
12. Ювенальні стандарти та особливості проведення процесуальних дій за участю неповнолітніх у кримінальному провадженні.
13. Цифрові сліди як джерело доказової інформації під час розслідування кіберзлочинів.
14. Особливості документування та доказування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності.
15. Штучний інтелект та кримінальний аналіз у діяльності органів досудового розслідування: можливості та ризики використання.

5. Рекомендована література

Основна література:

1. Єфімов М. М., Пиріг І. В. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : підручник. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 271 с.

2. Коломієць Ю. Ю., Ободовський О. В. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 228 с.

3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

4. Кримінальний кодекс України: кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст.131.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

6. Панов М. І., Харитонов С. О. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. Київ : Норма права, 2023. 460 с.

7. Пряхін Є. В. Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 164 с.

8. Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : навч. посіб. / В. В. Пясковський, С. С. Чернявський, П. Є. Антонюк та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. Київ : 7БЦ, 2022. 256 с.

9. Савченко А. В. Кримінальне право України. Загальна та особлива частини (у схематичних діаграмах) : підручник. Київ : ЦУЛ, 2020. 312 с.

Допоміжна література:

10. Карчевський М. В. Кримінальне право в умовах цифрової трансформації. Від несанкціонованого доступу до "jailbreak"

штучного інтелекту : монографія. Харків : Право, 2025. 176 с.

11. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти довілля : навч. посіб. / Кол. авт. Дніпро: Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 228 с.

12. Ковальова О. В. Інформаційна парадигма досудового розслідування в Україні: теоретико-прикладний аспект : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 320 с.

13. Навроцький В. О. Наскрізнi кримінально-правові поняття : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 376 с.

14. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. М. Погорецького. Київ : Алерта, 2025. 376 с.

15. Савченко А. В., Симоненко Н. О., Стрільців О. М. Кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Київ : Норма права, 2023. 254 с.

16. Тютюгін В. І., Рубашенко М. А. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. Харків : Право, 2025. 376 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>

2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Національна бібліотека України: <http://www.nbuv.gov.ua>
Електронна бібліотека ННІПГН. URL: https://drive.google.com/drive/folders/19_LEbqQbdpLpVZG1NEfc mVbFpFa9pF3E?usp=sharing